

Beharangozó a *Byzanz und das Abendland / Byzance et l'Occident X.* nagy nemzetközi konferenciáról

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Kiválósági Alapjának támogatásával immár tizedik alkalommal rendezi meg az ELTE Eötvös József Collegium Homonoia – Hellénológiai Központ (<https://byzantium.eotvos.elte.hu/>), illetve az EC Bollók János Klasszika-filológia műhely, az EC Aurélien Sauvageot Francia műhely, az EC Olasz műhely, az EC Germanisztikai műhely, az ELTE BTK Ókortudományi Intézet, Görög Tanszék, Újgörög Tanszékcsoport és a Magyar Bizantinológiai Társaság (<https://mbt.eotvos.elte.hu/>) a *Byzanz und das Abendland / Byzance et l'Occident* nagy nemzetközi konferenciát. A konferencián 39 külföldi és 36 magyar kutató – köztük több ifjú tehetség – ad elő. Hazánkat is beleszámítva összesen tíz európai ország polgárai lesznek jelen.

Alábbiakban a négynapos konferencia (olykor párhuzamosan zajló) nagyobb egységeiről, illetve kiemelkedő rész-eseményeiről írunk beharangozót. A szervezők változatlan célja, hogy a nemzetközi színvonalú rendezvény keretében a pályakezdő, akár még egyetemi tanulmányaikat folytató kiváló tehetségű kutatóknak is lehetőséget teremtsenek az előadásra. Mindemellett hagyományosan az *εργαστήρια (ergasteria / műhelyek–műhelymunka)* keretében a neves külföldi (vagy külföldön dolgozó magyar) kutatók hallgatóinknak szemináriumokat is tartanak a hét folyamán.

A rendezvény elismertségét bizonyítja, hogy Franciaország és Görögország nagykövetei rezidenciájukon adnak fogadást a résztvevők tiszteletére, a Budapesti Olasz Kulturális Intézet pedig a székhelyén látja vendégül az előadókat. Az ELTE Egyetemi Kiválósági Alap mellett a támogatók között van a Nemzeti Kulturális Alap, az Österreichisches Kulturforum Budapest, a Budapesti Francia Intézet, a Budapesti Olasz Intézet, az ELTE BTK Hallgatói Önkormányzat, a Debreceni Egyetem HUN-REN Memoria Hungariae Kutatócsoport (a Havas-könyvtár átadása), a Budapesti Görög Intézet, és az Országgyűlés görög szószólója.

Gallica–Graeca

A konferencia megnyitóján köszöntő beszédet mond Jonathan Lacôte, Franciaország magyarországi nagykövete, Emmanouil Apostolakis, Görögország magyarországi nagykövete, valamint Borhy László, az Eötvös Loránd Tudományegyetem rektora. A rendezvény első két napján a Gallica – Graeca elnevezésű, elsősorban francianyelvű szekciókban nemzetközileg elismert hazai és külföldi kutatók a középkort a bizánci Kelet és a latin Nyugat közötti párbeszéd, csere és olykor konfrontáció szemszögéből vizsgálják. A korábbi konferenciákhoz hasonlóan visszatérő témák közé tartozik a szövegek és szerzők kétnyelvűsége, a két nagy kultúra közötti, gyakran porózus határon született szövegek elemzése, az etnikai, társadalmi és vallási keveredés, valamint az összetett „kultúrák közötti” dialektika, nemcsak a horizontális földrajzi tengelyen (Kelet–Nyugat), hanem a vertikális társadalmi tengelyen is (tudományos kultúra–populáris kultúra). A kétnapos ülésszakok során irodalmi, történeti, nyelvészeti, paleográfiai, és vallástudományi témájú előadások is elhangzanak. A keddi napon kettős könyvbemutatóra kerül sor: egyfelől a *Byzanz und das Abendland IX. Byzance et l'Occident VIII. Studia Byzantino-Occidentalia* ([*Acta Antiqua Academiae Scientiarum Hungaricae*, 2024/1-3], szerk. Egedi-Kovács Emese, Horváth László, Juhász Erika) tanulmánykötetet mutatjuk be, amely a tavalyi konferencia előadásainak írott változatát tartalmazza, másfelől

Andrea Ghidoni, *Piangere la memoria. Lamento funebre e culture medievali* (prefazione di Corrado Bologna, Roma, Carocci, 2024) című monográfiáját.

Graeca–Byzantina

EC Homonoia – Centre de la recherche Hellénologique /
EC Homonoia – Zentrum für Hellenologie

A *Byzanz und das Abendland X.* nemzetközi bizantinológiai konferencia *Graeca* szekcióiban az ELTE Eötvös József Collegiumban működő *Homonoia – Hellénológiai Központhoz (Centre Byzantium)* kötődő hazai és külföldi kutatók számolnak be legújabb kutatási eredményeikről. A magyar előadókon kívül német, francia, szerb, olasz, szlovák, orosz és görög kollégák érkeznek Budapestre, számos külföldi egyetem, illetve kutatóintézet képviselőjében. A konferenciát nyitó *Gallica-Graeca* szekciókhoz hasonlóan itt is Kelet és Nyugat kölcsönhatása kerül a középpontba, de míg a konferencia elején az előadók inkább a nyugati világ szemszögéből vizsgálják az érintkezéseket, itt a „Keleten”, Bizáncon van a hangsúly. A bizánci történelem, régészet, történetírás, egyháztörténet és irodalomtörténet egyaránt szóba kerül a három nap során. Az előadásokban hangsúlyozottan a forráskutatás kerül előtérbe.

A fenti irányelvek mentén szerveztük a plenáris előadásokat is: A *Graeca* ülészakok nyitányaként kedden délután Peter Schreiner, a Kölni Egyetem *professor emeritusa* tart előadást „Geschichtsunterricht für Kaiser Sigismund? Gedanken zu einer fiktiven Rede des Isidor von Kiev im Jahre 1434” címmel; a szerdai ülészakokat Alfred Grimm nyugalmazott professzor (Bayerisches Nationalmuseum) előadása vezeti be: „*Signum hieroglyphicum. Zur Prophezeiung in Synesios' De providentia*”. A német professzor vetítőképes előadása a germanisztika ülészakok hallgatósága számára is sok érdekességet kínál. Szerda este pedig – immár hagyományosnak mondható módon, az interdiszciplinaritás jegyében – a Semmelweis Orvostudományi Egyetemmel közös szervezésben, az orvostanhallgatókat is bevonva kerül sor Isabel Grimm-Stadelmann (Ludwig-Maximilians-Universität München) plenáris előadására: „The Medical-therapeutical Collection of *Codex Sofiensis gr. 148A*” címmel.

Plenáris előadások

Geschichtsunterricht für Kaiser Sigismund? Gedanken zu einer fiktiven Rede des Isidor von Kiev im Jahre 1434

Peter Schreiner a *Byzanz und das Abendland* konferenciák keretében korábban is foglalkozott már Kijevi Izidor magyarországi utazásaival s számos részletet sikerült tisztázni ezek háttérét illetően. A mostani előadásban a tudós egyházpolitikus egyik Luxemburgi Zsigmondhoz szóló beszédét vizsgálja meg tüzetesebben. A szöveget a Vatikáni Apostoli Könyvtár egyik görög nyelvű kódexe (*Palatinus gr. 226*) őrzi két változatban; mindkettő Izidor autográf kézírata. Az alapos filológiai vizsgálatok és a történeti kontextus feltárása után Peter Schreiner meggyőző érvekkel bizonyítja az előadásban, hogy az *enkomion* (a magasrangú személlyel való találkozás alkalmából mondott dicsőítő beszéd) valószínűleg fiktív beszéd maradt. Jelentőségéből azonban ez mit sem von le; a beszéd a kortárs politikai s egyházpolitikai viszonyok érdekes és kiemelten fontos dokumentuma.

Kapcsolódó kiadványok és honlaphelyek:

[Byzance-et-l'Occident-2013.pdf](#)
[B_und_A_II.indb](#) (11. oldaltól)
[Pal.gr.226 | DigiVatLib](#)

Signum hieroglyphicum. *Zur Prophezeiung in Synesios' De providentia*

A Kr. u. IV–V. század fordulóján tevékenykedő Synesios (görög filozófus, Ptolemais püspöke) A *Gondviselés* című művében említi egy különös hieroglifát, amely máig rejtély a kutatók számára. A számtalan különböző megoldási kísérlet dacára az sem kizárt, hogy – miképp azt 2017-ben megjelent tanulmányában Rene Pfeilschifter is felvetette – Synesios az adott helyen nem egy valós (általa is látott) hieroglifáról tesz említést. A leírt részelemek külön-külön gyakran előfordulnak a hieroglifákon, de máig nem sikerült olyan hieroglifát találni, amely hasonlítana Synesios leírására. Előadásában Alfred Grimm, aki maga is egyiptológus (korábban a müncheni Staatliches Museum Ägyptischer Kunst igazgatóhelyettese), Synesios egyiptomi forrásokon alapuló hieroglifa-ismeretét veti össze a hieroglifakutatás ókor óta formálódó eredményeivel.

Kapcsolódó kiadványok és honlaphelyek:

[Osiris in Konstantinopel oder: Synesios' Ägyptische Erzählungen](#)

The Medical-therapeutical Collection of Codex Sofiensis gr. 148A

Isabel Grimm-Stadelmann, a bizánci orvoslás oktatója és napjainkban legismertebb kutatója, a Nemzetközi Bizantinológiai Szövetség (International Association of Byzantine Studies) bizánci orvoslástudományt kutató bizottságának (Commission for the Investigation of Byzantine Medical Studies) elnöke legújabb felfedezéséről, egy – a bizánci orvoslás terén kuriózumnak számító – görög kéziratos forrásról fog beszélni. A kutató által idén ősszel a szófiai Nemzeti Könyvtárban tanulmányozott kódexről kiderült, hogy különféle gyógyászati szövegek mellett egy alkimista receptkönyvet is tartalmaz, amely ebben a formában Bizánctól eddig nem volt ismert. Az előadó a különös forrást tágabb kontextusba helyezi: kijelöli helyét a későbizánci és posztbizánci orvosi kultúrában, s rámutat, hogy egyediségén túl a szöveg azért is kiemelt jelentőséggel bír, mert a bizánci és nyugati orvoslási hagyomány kölcsönhatásának ékes bizonyítéka.

Kapcsolódó kiadványok és honlaphelyek:

[Microsoft Word - CIBMS_Report2024.docx](#)

[Microsoft Word - AIEB_Commission of Byzantine Medicine.docx](#)

A konferenciát támogatta az ELTE Egyetemi Kiválósági Alap.

Inauguratio Bibliothecae de Ladislao Havas Nominatae

Havas László hagyatéki könyvtárának átadása az Eötvös Collegiumban

Havas László klasszika-filológus, a Debreceni Egyetem néhai professzora 1958-ban az újjáalakuló Eötvös Kollégium első évfolyamának tagja volt. Bár oktatói és kutatói tevékenységét nemzetközileg elismert színvonalon a Debreceni Egyetemen bontakoztatta ki, collegiumi kötődését haláláig őrizte. Sőt, úgy rendelkezett, hogy értékes magánkönyvtára a Collegiumba kerüljön és az általa is többször oktatott collegisták tudását gyarapítsa.

A Havas-könyvtárat november 19-én 16.00 órától – a *Byzanz und das Abendland X.* nagy, nemzetközi konferencia keretében, amelynek megvalósítását az ELTE Egyetemi Kiválósági Alap biztosítja – az *EC Homonoia – Hellénológiai Központ* erre a célra kialakított részlegében avatják fel és adják át a diákságnak.

Havas Gyöngyi, a Professzor úr özvegyének jelenlétében a Collegium igazgatója, Horváth László köszönti a résztvevőket. Emlékező- és avatóbeszédet mond Takács Levente a Debreceni Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelmi Intézet, Klasszika filológiai és Ókortörténeti nem önálló Tanszékének docense. A collegista ifjúság képviselőjében a könyvtárat birtokba veszi Varga Dániel, az EC Bollók János Klasszika-filológia műhely titkára.

A katalogizálásra kerülő könyveket Mátyás Melinda, az ELTE Eötvös József Collegium Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár munkatársa gondozza.

Kapcsolódó kiadványok és honlaphelyek:

Horváth László, *Az ELTE Eötvös József Szakkollégium első évei. A principio usque ad finem. In memoriam Ladislai Havas*

<https://eotvos.elte.hu/media/36/5b/>

[b4b856ac751140a65da71d684c3b3aea6c25539dde00b8e6986bbc942301/ECCE_IX.pdf](https://eotvos.elte.hu/media/36/5b/b4b856ac751140a65da71d684c3b3aea6c25539dde00b8e6986bbc942301/ECCE_IX.pdf)

(201. oldaltól)

Havas László-emlékülés (2014.)

<https://www.elte.hu/content/havas-laszlo-emlekules.e.5014>

Az eddig átadott 1146 kötet ideiglenes katalógusa:

<https://eotvos.elte.hu/content/preview.t.42900>

A rendezvény megvalósítását a Memoria Hungariae, Debreceni Egyetem HUN-REN kutatócsoportja támogatja

Italica

A *Byzanz und das Abendland* konferenciasorozat keretében a második nap délutánját immár hagyományosan az italianista stúdiumoknak szenteljük. Az idei olasz napot Gabriele La Posta, a Budapesti Olasz Kultúrintézet igazgatója nyitja meg Ludmann Ágnessel, az ELTE Eötvös József Collegium Olasz műhelyének vezetőjével karöltve. Az olasz nap két szekcióból áll: Olaszországból érkezik a konferenciára Renzo Tosi, az Alma Mater Studiorum – Università di Bologna oktatója, aki előadásában a közmondások antik hagyományaira fókuszál. Az Almo Collegio Borromeo di Pavia két résztvevővel képviselteti magát: Federico Ragazzi a *Corpus Iuris Civilis*, míg Antonio Maresca a *Christus Patiens* szövegeket elemzik. Antonio Donato Sciacovelli, a Turkuai Egyetem oktatója a távolból jelentkezik be Boccaccio *Decameron*ját és annak filmes megjelenítéseit körbejáró előadásával, míg Giovanna Costanzo a Messinai Egyetemről Pavel Florenskij alakját elemzi. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemet Szemere Ditta képviseli az umbriai klarisszák olvasmányait bemutató előadásával.

Az olasz nap résztvevőinek tiszteletére a Budapesti Olasz Kultúrintézet fogadást ad.

Germanica – Quelle und Deutung IX

Az Eötvös Collegium immár évtizedes múltra visszatekintő, *Bizánc és a Nyugat* című nemzetközi konferenciasorozatának Germanica-szekciójaként 2013-ban *Forrás és értelmezés* címmel indítottuk útjára a középkori és koraújkorai német nyelvű kéziratok kutatásával foglalkozó szakmai fórumunkat, amelynek eddigi nyolc ülészakán összesen mintegy hetven szakmai referátum hangzott el az aktuális kutatások legújabb eredményeiről. A referátumok témájukban, módszertanukban és az érintett korszakokat tekintve igen változatosak: egyházi szövegektől kezdve az okiratokon és okleveleken át az emlékkönyv-bejegyzésekig és toronygombfeliratokig, a IX. századtól egészen a XVIII. századig, a forráskiadásoktól a szöveg-hagyomány feltárásán át a filológiai-hermeneutikai elemzésekig a kézirat-szövegek feltárását célzó kutatások szinte minden válfaját képviselik.

A kollokviumok résztvevői hagyományosan az Osztrák Tudományos Akadémia Középkorkutató Intézete Kéziratosztályának (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Schrift- und Buchwesen des Mittelalters) tudományos munkatársai (<https://www.oeaw.ac.at/imafo/forschung/schrift-buchwesen>), akik alkalmanként négy-öt előadással vesznek részt a rendezvényen, valamint német és magyar egyetemi oktatók és kutatók (Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg, Szegedi Tudományegyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem stb.), valamint a Collegium Germanisztika műhelyének jelenlegi és egykori tagjai (a tavalyi rendezvényről készült részletes fotódokumentáció itt tekinthető meg: <https://drive.google.com/drive/folders/1spNEkN-jEpRjZJuojDX0lY9Ri6vQBvYA2>).

A kollokviumsorozat életre hívásában kezdeményezőként kulcsszerepet játszott Dr. Christine Glaßner, a Kéziratosztály volt vezetője, aki paleográfiai szakszemináriumokkal és kutatási témákkal, ill. segédanyagokkal támogatta a Germanisztika műhelyben folyó

medievalisztikai képzést, valamint kritikai kiadásra váró, feldolgozandó szövegek kéziratait bocsátotta rendelkezésünkre – a kezdeményezésére a műhelyben indult „Opusculum tripartitum”-projektünk egyik első mérföldköve az a 2016-ban kísérőtanulmányt is tartalmazó, Johannes Gerson 15. századi latin szövege német fordításának három, osztrák kéziratgyűjteményekben őrzött változatát tartalmazó szinoptikus szövegkiadás (https://eotvos.elte.hu/media/3b/cc/0c3f069d414b431159cc0295c5b0cc6f172bddafab7bbc93713a87ccf50e/ec_QuD-II.-I-Opusculum.pdf), melynek méltó lezárásaként az összesen kilenc kézirat alapján készített kritikai szövegkiadás megjelentetését tervezzük.

A *Quelle und Deutung*-rendezvényeinek egyik fő támogatója az Österreichisches Kulturforum Budapest, amely a programot idén novemberi rendezvényajánlójában is hirdeti (link: <https://www.bmeia.gv.at/kf-budapest/veranstaltungen/detail/ix-quelle-und-deutung>). Horváth László igazgató és Sára Balázs műhelyvezető mellett az idei rendezvényen az ÖKF igazgatója, Christian Autengruber köszönti majd az előadókat és a hallgatóságot. Az idei konferencia három szekcióján három kolléga elnöklése mellett összesen hét szakmai előadás hangzik majd el.

Könyvbemutató (Quelle und Deutung VIII)

A kollokviumokon elhangzott előadások anyagát – hagyományosan a mindenkori következő kollokvium időpontjáig – nyomtatásban is kiadott, illetve az Eötvös Collegium honlapjának „Szakmai munka – Kiadványok” menüpontjában (<https://eotvos.elte.hu/szakmai-munka/kiadvanyok/kiadvanyok>) is szabadon elérhető gyűjteményes konferenciakötetekben tesszük közzé. Az eddig megjelent, a 2023-as anyagokkal együtt immár nyolc, egyenként 200–250 oldal terjedelmű, kötetenként mintegy 8–10 tanulmányt tartalmazó gyűjteményben eddig 56 tételnyi, igen változatos témákban született szakcikk jelent meg összesen 27 osztrák, német, magyar és francia szerző tollából (az utolsó, VII. számú *Quelle*-kötet pl. itt tekinthető meg: <https://eotvos.elte.hu/dstore/document/9426/Quelle%20und%20Deutung%20VII%20%282023%29.pdf>).

A *Quelle und Deutung IX.* germanisztikai rendezvényt a tavalyi kollokvium összesen kilenc előadásának változatos témáiból készült, szokás szerint gazdag forrás-, kép és tényanyagot tartalmazó gyűjteményes kötet bemutatója zárja. A kötet címe:

Quelle und Deutung VIII. Beiträge der Tagung Quelle und Deutung VIII am 20.–21. November 2023. Herausgegeben von Balázs Sára (EC-Beiträge zur Erforschung deutschsprachiger Handschriften des Mittelalters und der Frühen Neuzeit I.VIII; Series Antiquitas – Byzantium – Renascentia LV). Budapest, Eötvös-József-Collegium, 2024.

A terveink szerint legkésőbb november 5-én a Collegium honlapjára is felkerülő kötetet 2024. november 20-án 16.00 órától Sára Balázs szerkesztő mutatja be az érdeklődőknek.

Hellenica

EC Homonoia – Zentrum für Hellenologie /
EC Homonoia – Centre de la recherche Hellénologique

A *Byzanz und das Abendland* konferenciasorozat keretében hagyományosan egy nap az újjörög tanulmányoké. Az idei görög napot öexcellenciája Emmanouil Apostolakis, budapesti görög nagykövet, Koranis Laokratis görög nemzetiségi szószóló, valamint Agárdi Bendegúz Spyros, a Görög Intézet igazgatója nyitja meg. A görög nap egy plenáris előadásból négy szekcióból áll. A plenáris előadás keretei között Dimitrios Letsios bizantinológus, korábbi görög nagykövet az arab-bizánci határvidéken élő vallási kisebbségek kérdéseiről beszél. A szekciók előadói között görög és magyar kutatók egyaránt szerepelnek: Görögországból érkezik a konferenciára Nike Koutrakou, aki a felvilágosodás korabeli bizáncrecepció témájában ad elő, Eleni Volonaki (Peloponnészoszi Egyetem) bizánci filológiai témájú előadásával, Athanasios Efstathiou (Ión Egyetem) oktatáspolitikát érintő értekezésével, valamint Irini Lagani (Panteio Egyetem) a görög szabadságharc és nő történettel kapcsolatos előadásával. A magyar bizantinológia és neogrecisztika több generációja is jelen lesz: Fokasz Nikosz, az ELTE professor emeritusa, a magyarországi görögség neves kutatója, Agárdi Bendegúz Spyros, a Görög Intézet kutatóigazgatója, Vincze Xénia, a Görög Intézet kutatója, Palágyi Tivadar, az ELTE kutatója, Szebehleczy Borbála, az ELTE újjörög szakos doktorandusza, Zavirasz kutató, L. Delbó Katalin bizantinológus, a bizánci regény kutatója, Keisz Ágoston, a felvilágosodás korabeli magyar-görög kapcsolatok kutatója, valamint Solti Dóra, az ELTE Görög Tanszékének oktatója, az Újjörög Munkacsoport vezetője.

A görög nap résztvevőinek tiszteletére a Görög Nagykövetség fogadást ad.

ἔργαστήρια

(*ergasteria* / műhelyek–műhelymunka)

Gallica I.

Christine Ferlampin-Acher (Université Rennes 2): Le portrait du vilain dans le *Chevalier au lion*

Gallica II.

Paul-Victor Desarbres (Université Paris IV): Un poème sur le vol poétique de Ronsard

Germanica – Palaeographica I.

Katrin Janz-Wenig (Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg): „1 kleines Fass, 1 großer Weinkrug, 1 Kochtopf, 1 Bratpfanne ...“ – Raub im 2. Jahrhundert! Welche Einblicke älteste Überlieferungen ermöglichen. Über die Papyrussammlung der Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg („1 kis hordó, 1 nagy boroskorsó, 1 főzőedény, 1 serpenyő...” – rablás a II. században! Mibe is engednek bepillantást az ősrégi iratok? A Hamburgi Állami és Egyetemi Könyvtár papiruszgyűjteményéről)

A *Quelle und Deutung*-kollokviumokhoz – a hallgatói utánpótlás szakmai látókörét bővítendő – hagyományosan változatos témájú, interaktív ismeretterjesztő foglalkozások is kapcsolódnak. Az idei rendezvény ilyen jellegű, szélesebb körben is érdeklődésre számot tartó szemináriumát a Hamburgi Állami könyvtár kéziratait felügyelő dr. Katrin Janz-Wenig (<https://www.sub.uni-hamburg.de/sammlungen/handschriftensammlung.html>) hirdette meg, elsősorban a Collegium Germanisztika és Klasszika-filológia műhelyeinek hallgatói számára.

Germanica – Palaeographica II.

Arbeitssitzung der „Padua“-Forschungsgruppe des Germanistischen Seminars unter der Leitung von Katrin Janz-Wenig (Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg) – A Germanisztika műhely Katrin Janz-Wenig vezette „Padova“-kutatócsoportjának soros munkaülése

Az Eötvös-Collegium Germanisztika műhelye Sára Balázs műhelyvezető irányításával már 2006 óta rendszeresen indít német nyelvtörténettel és nyelvtörténetkutatással foglalkozó szakmai kurzusokat az áttekintő német nyelvtörténet, ófelnémet nyelv és szövegolvasás, középfelnémet nyelv és szövegolvasás, gót nyelv és szövegolvasás témaköreiben. 2009 őszén vettük fel a szakmai kapcsolatot az Osztrák Tudományos Akadémia Középkorkutató Intézete Kéziratosztályának (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Institut für Mittelalterforschung, Abteilung Schrift- und Buchwesen des Mittelalters) akkori vezetőjével, dr. Christine Glaßnerrel, az osztrák medievisztikai kézirat kutatás elismert szakértőjével (<https://www.oeaw.ac.at/imaf/forschung/schrift-buchwesen/mitarbeiterinnen/christine-glassner>), aki 2009–2019 között paleográfiai és szövegkiadási témákban összesen hat alkalommal tartott blokkosított szakmai szemináriumot a Collegium hallgatói számára. Glaßner

tanárnő mellett a kéziratosztály több más munkatársát is volt alkalmunk megnyerni hasonló szakmai programok megtartására, így 2014–16 között dr. Nikolaus Czifra két alkalommal germanisztikai paleográfiai, 2017/18-ban pedig dr. Maria Theisen (<https://www.oeaw.ac.at/imafo/forschung/schrift-buchwesen/mitarbeiterinnen/maria-theisen>) és Irina von Morzé három napos, kódexfestéssel foglalkozó művészettörténelmi kurzust tartottak a műhely hallgatóinak.

2018/19-ben a Budapesti Osztrák Kulturális Intézet támogatásával került sor dr. Katrin Janz-Wenig (akkor az ÖAW IMAFO, Abteilung Schrift- und Buchwesen tudományos munkatársa, jelenleg a Staats- und Universitätsbibliothek Hamburg kéziratgyűjteményének felelős munkatársa – ld. fent) vezette két blokkosított szövegfilológiai-szövegkiadási projektszemináriumára, amelyek célja egy 16. századi német nyelvű padovai kézirat (Padova, Biblioteca Universitaria, Ms. 711) húsvéti elmélkedéseket (ún. „Passionsbetrachtung”-ot) tartalmazó szövege „Leseausgabe”-kiadásának elkészítése.

A kutatás eredményeit 2019 novemberében a *Quelle und Deutung VI*-konferencián a hallgatók és érintett oktatók csoportos előadásban ismertették. A kézirat feldolgozott és kommentált szövegét terveink szerint a *Quelle und Deutung II*-es számú, „Szövegkiadások”-alsorozatában, közös tanulmány kíséretében jelentjük meg. A projekt rövid leírását és a szövegkiadás alapelveit tartalmazó német nyelvű dokumentum a Germanisztika műhely collegiumi weboldalán, a „Kutatások” menüpontban tekinthető meg (<http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/Projektbeschreibung-Edition-einer-Passionsbetrachtung-aus-dem-16.-Jh.-Padua-BU-Ms.-711.pdf>). A kutatási projektet hivatalosan is regisztráltattuk (lásd: <http://www.handschriftencensus.de/editionsbericht/index.php#Neuaufnahmen>, illetve <http://www.handschriftencensus.de/22184>).

A *Quelle und Deutung IX*. konferencia apropóján megrendezésre kerülő, a kutatási projekt elindítása óta immár ötödik alkalommal megtartott műhelymunka-foglalkozás célja a fenti kutatás továbbvitele, az eddigi eredmények egybevetése, a szövegkiadáshoz még elvégzendő feladatok pontosítása és koordinálása.

Graeca – Byzantina

Németh András (Biblioteca Apostolica Vaticana): A Vatikáni Könyvtár kincsei és működése – bevezető szeminárium

A Vatikáni Apostoli Könyvtár kéziratárának görög custosa, honfitársunk, Németh András anyanyelvünkön bevezető szemináriumot tart a Vatikáni Könyvtár működéséről, az ott őrzött kincsekről, kéziratokról, azok katalógizálási munkájáról és a kutatási lehetőségekről. Az Apostoli Könyvtár és a Collegium közötti szoros kapcsolatokat bizonyítja, hogy intézményünk iunior és senior kutatói között többen is aktívan tanulmányoznak görög és latin kéziratokat, kutatómunkájukat Németh András (hivatalból is) segíti. A szeminárium az Eötvös-collegisták mellett nyitott a klasszika-filológia szakos egyetemi hallgatók számára is.

Italica

Salvatore Costanza (Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών): Riscritture del mito

classico nel teatro italiano del XX secolo: Gabriele D'Annunzio, *Fedra*, Elena Bono, *Ippolito*, Alberto Moravia, *Il dio Kurt*

Tema:

Si presenta l'analisi di tre drammi del teatro italiano del XX secolo accomunati dalla rilettura del mito classico che presentano, tuttavia, esiti stilistici e drammaturgici assai differenti, in conformità a peculiari istanze di scrittura.

Svolgimento:

Selezione di alcune scene più significative dai tre drammi per la discussione degli snodi salienti e delle scelte stilistiche, contenutistiche e concettuali più rilevanti da parte degli autori in questione.

Prerequisiti:

Conoscenza della lingua italiana B1, al fine della comprensione del testo letterario e di una ricezione del metatesto teatrale.

Obiettivi:

Potenziamento della capacità di lettura di un'opera teatrale e in genere letteraria, al fine di enucleare tematiche e avviare una riflessione critica, alla luce delle conoscenze personali dei partecipanti nell'ambito della drammaturgia italiana e, più in generale europea, del XX secolo.

Hispanica

Alfonso Lombana Sánchez (Universidad Complutense de Madrid): Vocabularios franceses, castellanos, catalanes e italianos del siglo XVI de la Biblioteca de Hernando Colón

Este seminario profundizará en la colección de diccionarios recopilados por Hernando Colón, hijo de Cristóbal Colón, centrándose en las lenguas romances como el catalán, el francés, el castellano y el italiano. La biblioteca de Colón, notable por su vasto número de volúmenes y la diversidad de lenguas, ofrece una ventana única a la historia de la lexicografía en la Europa de principios del siglo XVI. La sesión examinará algunos de los diccionarios de la Biblioteca Colombina, basándose no sólo en los volúmenes conservados, sino también en catálogos históricos, algunos de los cuales hacen referencia a obras hoy perdidas. A través de esta exploración, el seminario proporcionará una visión del papel de los diccionarios dentro del comercio del libro europeo más amplio de la época, destacando su importancia en la configuración del paisaje intelectual y cultural de la época.